

Sjálvstýrisflokkar bundnir á hond og fót

Oddagrein

Í gjárkvöldið skipaðu teir triggir sokallaðu sjálvstýrisflokkarnir fyrri fundi í Havn, har evnið m.a. var støðan hjá sjálvstýrisrørsluni her á landi.

Eftir okkara tykki finst eingin verulig sjálvstýrisrørsla her á landi. Gamla sjálvstýrið og fólkaflokkurin hava í samgonguskjalinum bundið seg til ikki at ræka nakran sum helst politikk, sum ber brá av sjálvstýri í ella sjálvbjargni. So nógv hevði tað at tyða fyr í hesar flokkar at koma í samgongu, at teir lótu seg binda á hond og fót av tí sambandska lögmanninum.

VIT minnst, hvussu sami sambandsløgmaður flongdi sjálvstýrisflokk og fólkaflokk, tá hesir báa so mikið sum gramláu okkurt um, at neyðugt er at taka upp viðurskiftini við Danmark til nýggja víðgerð. Í samgonguskjalinum er komið at standa, at hesin spurningurin kann bert takast til víðgerðar í samgonguni, tá allir flokkar eru samdir um tað. Hvussu í allar í viði verð hava sjálvstýrisflokkur og fólkaflokkur ímyndað sær, at sambandsflokkurin í 1997 ella í 98 skal vera meira hugaður fyr í broyta viðurskiftini við Danmark, enn hann var tað í 1996. Heldur sasmbandið tí fast við silt, og tað ger tað, og meina hinir flokkar nir nakað sum helst við sín sjálvbjargnispolitikk, so má samgongan upploysast, spurningurin er bara nær.

JAVNAÐARFLOKKURIN hevur sett uppskot fr am um at kanna broytingar í viðurskiftinum millum Føroyar og Danmark. Hetta er eftir Sosialsins hugsan eitt skilgott uppskot og góður máti at koma bur tur úr nagga-tódnin. Tað er ein sannroynd, at skulu tað henda broyt-ingar í hesum máli, er neyðugt við einum flokki sum javnaðarflokkinum, tí er tað upp til samband ella tjóð-veldi, vita vit av royndum, at einki kemur bur tur úr. Hesir flokkar siggja bara svart ella hvítt. Við so víð-gongdum sjónarmiðum ber ikki til at koma víðar í og reka ein realistiskan og ítøkiligan politikk á økinum

VIT halda tað eisini vera rætt og sakligt av javnaðar-flokkinum ikki í fyrstu atlaga at seta síni egnu fingr a-merki á eitt slíkt lógar uppskot. Hann vil fyrst hava eina prinsipiellán støðutakan frá flokkunum, sum so allir royna at vera saman um at stinga út í kor tíð.

TAD er tí heldur ikki sœr t lagnunnar speisemi, at teir triggir sjálvstýrisflokkarnir taka stig til ein fólkafund. Er endamálið sjálvr annsakan og ein roynd at fáa fólk-a-flokk og sjálvstýri flokkinn at endurskoða sín politikk í samgonguni, so er henda lotan ser a væl vald. Men eftir okkara tykki átti forummið at verði meira breitt og áttu umboð fyr í javnaðarflokkinn eisini at verði við til slíkan fund, nú tað júst er hesin flokkur in, sum hevur spælt tað mest realistiska kortið út, tá ræður um at fremja broytingar í viðurskiftinum millum Fø-oyar og Danmark. At hesi triggir sjálvstýrisflokkar velja at mœtast á fólkafundi einsamallir má so vera eitt tekin um, at teir vilja brúka fundin til sjálvr annsakan.

VIT gita, at tað fer ikki at ganga so lang tíð, til núv erandi samgonga upploysist, tí skal nakað trúvirði v verða eftir hjá fólkaflokk og sjálvstýri flokki til nettup umrøddu spurningar, kunnu teir ikki framhaldandi lata seg niðurbinda av sambandinum. O g tað skil heldur ikki vera nakað dulsmál, at tað eftir Sosialsins hugsan longu nú átti at verði arbeitt víðari við uppskoti javnað-arflokksins um broytingar í ríkisfelagsskapinum, og sum m.a. kundt verði við til at lagt lunnar undir eina nýggja samgongu, eina samgongu millum javnaðar flokkinn og møguliga ein, tveir ella triggjar av teimum sokallaðu sjálvstýrisflokkunum. Væl vitandi, at tað áður hevur eydnast javnaðarflokkinum at toga sambandið við á sjálvbjargnisleið, so er hetta søga, nu flokkur in hevur fingið ein so sambandskan for mann. Tað er tí spurn-ingurin um ikki fundurin í Havn átti at givið nokur positiv signal til eina slíka nýggja samgongu. Javn-aðarflokkurin eigur eftir okkara tykki tó at vera ógvuliga varin ikki at geva ov nógv eftir fyrri óhugnaliga hogra-kreftinum í fólkaflokk og sum eisini tykjast at hav a fingiðgróðrabotn í sjálvstýrisflokk.

Sosialurin

kommunuvalið

Gongst Havnini væl, gongst øðrum væl

Nakað hevur verið skrivað og sagt um útjavning millum kommunurnar á tí figgjarliga økinum seinastu tíðina. Røddir hava verið frammi um, at tær komm-unur, sum eru betri fyr enn aðrar, skulu vera við til at gjalda meira til kommunur, sum eru illa fyr. Tiltøk eru sett í verk fyr at bøta um henda ójavna, men enn er ikki komið á mál. Hartil er ójavnin millum kommunur-nar alt ov stóur.

Tað er sera væl skiljandi, at hetta evni er frammi, kanska serliga nú komm-unuval er fyr framman. Figgjarligt ójavnin er lættur at fáa eyga á. Vit eru í tí sera harmiliga og óhepnu støðu, at nakrar av komm-unum okkara ikki fáa end-arnar at rækka saman. Og útlitini eru í nokrum for-um ikki góð. Hesar hava alla

hjálp uppiborna. Solidari-tetur er eitt av høvðuseyð-kennum okkara í Javnaðar-flokkinum. Lat okkum ikki gloyma hetta.

Sama kunnu vit tó ikki siga um borgarligu flokk-arnar. Har møguleiki er at seta fót fyr, verður hetta gjørt. Men vit eiga ikki at lata hetta við okkum koma. Borgarligar politiskar royndir at ørkymla fólk við at samantvinna kommunu-politikk og landspolitikk til egnan fyrimur er opportun-isma.

Hugburðurin eigur at vera broyttur frá vanligari borg-arligari politiskan øvund til javnaðarpolitikk – fyrst og fremst solidaritet. Tað frægasta vit kunnu gera í hesum tíðum, er at fáa sum mest burturúr allastaðni um landið. Borgarar í okkara kommunu kunnu stuðla

solidaritetinum við at skapa eitt so gott inntøkugrundar-lag sum gjørligt í kommun-uni. Vit skulu arbeiða okk-um úr kreppuni. Hava vit ein haldgóðan búskap í Havnar kommunu, kunnu vit betra um møguleikarnar fyr solidariteti. Loysnar-orðið fyr okkum í Havn eigur at vera, at gongst Havnini væl, gongur øð-um væl!

Vit lova ikki skattalætta. Hetta gevur onga meining, sum støðan er í løtuni. Men vit lova, at við einum sterk-um Javnaðarflokki í býráð-num, skapa vit fortreytnar fyr framgongd. Og við munandi framgongd fáa vit eyga á skattalætta. Áhaldandi framgongd byggir á búskaparligt støð-festi og vinnuliga menning. Vit vita, at figgjarligt hœv-semi og skyngsemi og soli-

daritetur eru alternativini til áttatíðarapolitikkinn. Hetta eigur at vera okkara poli-tikkur næstu 4 árin. Al-ternativi til borgarligan politikk, sum vit í dag kenna hann.

Lat okkum savnast um at gera fortreytnar fyr soli-dariteti best møguligar. Hetta er grundarlagið, vit hava at byggja víðari á. Vit vilja gera okkara til, at møguleikarnar fyr komm-unalari útjavnan er tilstaðar. Hetta gera vit við at skapa framgongd í Havnini. Hetta gera vit í Javnaðarflokki-num!

Í komandi greinum her í blaðnum fáa vit at siggja nokur bœð upp á, hvussu vit her í býnum kunnu seta í verk ætlanir, sum skapa virksemi og framburð.

Gordon Ejdesgaard

kommunuvalið

Nú er tíð at fara at hugsa um Havnina sum ein útbúgvingardepil

Tað skuldi ikki verði nakað meiri naturligt enn, at Havnin var tað stað har ung-dómur í Føroyum fóru, tá teir skulu fáa sær eina mið-náms-ella hægri útbúgving.

Her eiga at verða gjørdar so góðar umstøður tí slíkan lestur, at hugtakið »Vit ganga í skúla í Havn« skuldi verði púra naturligt at hoyrt.

Ta er her tasi um slíkar útbúgvingar, hugsi eg ikki bert um tær traditionellu útbúgvingarnar, men eisini um nýggjar, sum í hesum olju- og tøkni-døgum av-ser sjálvum áttu at skapt ein áhuga hjá framfýsnum og dugnaligum lærarum saman við vinnulívsfólki og hug-floksríkum stovnsleiðarum.

Tað hevur verið tjakast nógv um miðnámsútbúgvingarnar í Føroyum hesi seinastu mongu árin. At hetta tjak hevur skatt útbúgvingarnar almikið, er einki at ivast í. Sjálvandi skal hvør kommunu hugsa

og gera tað besta fyr sínar borgarar, men tá skúla-loysnir verða kroystar niður yvir fólk, sum har býr, er tað til størri ampa enn gagn. Ikki at eg her skal leggja meg út í hetta stríð, men mín hugsjón er, at Havnin sjálv skal gera sítt til, at hon verður so innbjóðandi, at ungdomurin kemur henda-vegin at nema sær kunn-leika.

Hvat er so at gera? Fyrst avallum eiga íbúð-arumstøðurnar at verða tiknar til viðgerðar. At fara at byggja íbúðir, so tann tørvurin verður nøktaður, gerst ikki eftir einum degi, men tá íbúðargrunnurin aft-ur er farin at virka, skulu møguleikarnir verði betri at bygt, soleiðis at ein partur av hesum spurningi verður loystur.

Hartil kemur, at sam-ferðslunetið í Føroyum er so væl útbýgt, at tað sakt-an lesur seg gera at búgva

langt uttan fyr Havnina, og kortini kunna verða í Havn kl. 8 á morgni.

Annars haldi eg, at kjakið um at avtofta tær smáu bygdin, og at ngdómurin missir sín heimaidentitet, um hann verður noyðdur at fara aðrastaðni at ganga í skúla, er heilt burturvið. Vit hava góð dømi ymsastaðni í Føroyum, har tað óvuga ger seg galdandi. Ikki haldi eg, at ein hœsvíkingur ella gjármaður fólr seg minni hœsvíking ella gjármann fyr tað, um hann gongur í skúla á Oyrarbakka. So um ein runavíkingur ella sp-ríngur gongur í skúla í Havn styrkir bara ættar-bandið til Runavíkar ella Spívág.

Í hesum oljudøgum, eigur at verða ligið framvið, tá fólk úr oljuindnaðinum burt-ur í heimi eru her á virlgan. Fáa prátt í lag við teir um møguleikar at seta á stovn útbúgving í Havnini.

Hvussu hetta skal lata seg gera eigur at vera ein upp-gáva hjá hægstu myndug-leikum í Havnini, og tað eru sjálvandi tey fólkavaldi í kommununi, býráðs-politikkararnir, men heilt sikkurt eiga tað at vera ngvír møguleikar á hesum økinum.

Eisini í hesum teldutið-um, har teldutøknin er so framkomin, at tað nærum kann gera tað sama, hvar í heiminum tú ert stódd, so ert tú mitt í heiminum. Hes-um eigur at vera hugt nærri at, og saman við framfýs-num konum og monnum at seta skjóti á eina fram-komma útbúgving á hesum økinum. Kanska liggur ein stóridnaður og bíðar eftir at vera settur í verk.

Við javnaðarkvøðu

Jógvan Martin Mørk